

"אורות הפרשה" עלון פרשת השבוע כיתה קטנה אבל גדולה!

◆ בס"ד ◆ פסח ◆ תשע"ד ◆

אג כשר
אנלי

העלון יצא לעילוי נשמת חיילי צה"ל שנפלו על קידוש השם הי"ד

ליל הסדר - הרב חנניה מלכה

מדוע נקרא ליל הסדר בשם "ליל הסדר", הרי הוא הלילה הכי 'לא מסודר'. שכן כל הזמן משנים את סדרי הסעודה על מנת שישאלו הילדים? מצד הסדר הרגיל בני ישראל לא היו ראויים לצאת ממצרים, כיוון שסדר הבריאה הוא שבעבור זכות זוכים במתנה, ועל חובה מקבלים עונש, כמו שמבואר בקריאת שמע, "וְהָיָה אִם שָׁמַע תִּשְׁמָעוּ אֶל מְצֹתַי... וְנִתַּתִּי מִטֶּר אֲרֻצְכֶם בְּעֵתוֹ... הִשְׁמַרוּ לָכֶם פֶּן יִפְתָּה לְבַבְכֶם... וְחָרָה אֵף יְהוָה בְּכֶם וְעָצַר אֶת הַשָּׁמַיִם" (דברים יא, יג - יז). ומכיוון ש"מתחילה עובדי עבודה זרה היו אבותינו במצרים" (הגדה של פסח) עצם גאולת ישראל והוצאתם מארץ מצרים, שהייתה בליל הסדר, היא עצמה דבר שהוא לא בְּסֻדָּר הנכון של הבריאה. אם נעמיק בתהליך היווצרותו של עם ישראל נראה שכבר מן הראשית ישנן תופעות לא לפי הסדר הנכון. מצד ה'סדר', עם ישראל בכלל לא היה אמור לקום, שכן שרה אימנו הייתה עקרה, כפי שמבארת הגמרא, "אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוא: שרה אימנו איילונית (איילונית היא אישה שאין לה רחם) הייתה, שנאמר: "ותהי שרי עקרה אין לה ולד, אפילו בית ולד (רחם) אין לה" (יבמות סד:). וכן רחל ורבקה אימותינו אף הן היו עקרות. כך שמצד הסדר הטבעי עם ישראל בכלל לא היה אמור לקום. אחד הכיוונים של סדר הבריאה הרגיל הוא המזל. מקצוע האסטרולוגיה יודע לזהות על פי תנועת הכוכבים וסדר עמידתם בשמים את העתיד לקרות. אברהם אבינו היה אסטרולוג והיה מבין במדע האסטרולוגיה, וכשה' הבטיח לו זרע, אמר לו אברהם שלפי סדר הכוכבים הוא רואה שלא יהיה לו בן: "אמר (אברהם) לפניו (לפני הקב"ה): רבונו של עולם, נסתכלתי באיצטגנינות שלי (במזל שלי), ואיני ראוי להוליד בן. אמר ליה: צא מאיצטגנינות שלך, שאין מזל לישראל. מאי דעתיך (למה אתה חושב שלא יהיה לך בן) דקאי צדק במערב, (בגלל שראית את כוכב צדק בצד מערב), מהדרנא ומוקמינא ליה במזרח (אני, הקב"ה, אחזיר אותו למזרח)" (שבת קנו.). הגמרא מביאה סיפור זה לראיה שאין מזל לישראל, כלומר, עם ישראל הוא מעל הטבע. מסדר את הכוכבים ברקיע כרצונו את העניין הזה אנו מזכירים בכל ערב בתפילת ערבית בברכה הראשונה, ואנו אומרים שהקב"ה "מְשַׁנֵּה עֵתִים וּמְחַלֵּף אֶת הַזְּמַנִּים וּמְסַדֵּר אֶת הַפּוֹכְבִּים. בְּמִשְׁמְרוֹתֵיהֶם בְּרַקִּיעַ כְּרָצוֹנוֹ". כלומר שלמרות החוקיות הרגילה של הטבע, שעל ידי תנועת הכוכבים ניתן לזהות אותה, יש את הקב"ה שהוא מעל החוקיות הזו. הוא מחולל את החוקיות הזו ובידו לשנותה, שכן הוא "מְסַדֵּר אֶת הַפּוֹכְבִּים. בְּמִשְׁמְרוֹתֵיהֶם בְּרַקִּיעַ כְּרָצוֹנוֹ". ומכיוון שישראל מתפללים וקשורים אל הרצון של ה', אין מזל לישראל. הסדר של עם ישראל הוא לא רגיל. אנחנו עם מיוחד עם סדר מיוחד, סדר אלוקי. כל האומות שהיו קיימים ביציאת מצרים נעלמו מעל במת ההיסטוריה. העם היחיד ששרד הוא עם ישראל שהוא מעל הסדר הטבעי. (כמו שמבואר הדבר בספר הכוזרי מאמר שני, אות לג). לסיכום: בליל הסדר, בו אנו חוגגים את גאולתנו ומודים ליושב במרומים על השגחתו עלינו, אנו מבטאים בצורת הסעודה (הלא מסודרת שלנו) את העניין שעצם ההנהגה שלנו היא מעל הסדר. יש סדר טבעי לכל העמים ויש את "ליל הסדר!" לעם ישראל.

למשפחת כיתה י/3 שלוחה ברכת שבת שלום וחג שמח וכשר

יו"ל ע"י כיתה י/3 ישיבת ירושלים לצעירים מחזור מ"ט תשע"ג כל הזכויות שמורות

בפעם הזאת נתרגש ונתרומם כולנו מדברי הרב משה צבי נריה זצ"ל בתארו את ליל הסדר אצל מרן הרב קוק זצ"ל:

בערב פסח, אחר חצות היום היה הרב קוק הולך אל הכותל המערבי לומר שם 'סדר הקרבת קרבן פסח' כמנהג ירושלים, ולמרות טרדות החג המרובות היה מאריך בתפילתו וקשתה עליו הפרידה משריד בית מקדשנו. בלב מלא רגשות קודש היה הרב חוזר וצועד לביתו ומשתדל להאיר פניו לכל הנפגשים עמו בדרכו ומברכים אותו בחג כשר ושמח. ערב פסח אחד, בשובו מן הכותל, והנה הולך ובא לקראתו הרב יוסף חיים זוננפלד ז"ל, רב הישוב הישן של ירושלים. הזדרז הרב, הקדים, וברך אותו בברכת חג כשר ושמח, והרב זוננפלד החזיר לו ברכת חג והוסיף: אני מברך אותך שלשנה הבאה אראהו שוב כאן כשהוא טובל רגליו היחפות בדם (בעבודת הפסחים בבית המקדש)! בערב פסח אחר הצהריים עדיין היה ביתו של הרב קוק מלא קהל רב של אנשים ונשים שבאו בבקשות שונות. הרב השתדל להענות לכולם כדרכו יום יום. והנה יצאה הרבנית ופנתה בעדינות אל הבאים: 'רחמו על הרב ותנו לו לנוח קצת, הרי גם הוא צריך להתכונן לסדר'. הרב קלט גם הוא את פנייתה של הרבנית, והוא ניגש אחר כך ואמר לה: אילו היה בעלך סוחר יין המוכר יין לארבע כוסות, והקהל הרב בא אליו היום לקנות יין, האם גם אז היית אומרת להם "הניחו לו הוא צריך לנוח?...?"

(מתוך מועדי הראי"ה)

אורות המועד - פסח

"קדושת הפסח מרשימה את עומק הטבעיות של האמונה האלוקית מראשיתה וכל סעיפיה, שהם כל התורה כולה, וכי כל הניגוד והכבדות שכל העולם פוגע בה, איננו כי-אם מפני השאור שבעיסה הראשונה, חטא האדם בכללו. והעולם הולך ושואף לתיקון מוחלט, שאז יוכר מהי הטבעיות המוחלטת של האדם; יוכר העושר שבעוני, יוכר איך כל רשמי החוץ אינם אלא מדלדלים את התוכן הפנימי. "והשארתי בקרבך עם עני ודל וחסו בשם ד". וכשהעושר שבעוני מושרש הוא יפה, אז אין כל עושר מזיקו, כי-אם מוסיף הוא עליו את עושר העוני, את העשירות הפנימית העצמית, שאל זה עורג כל העולם באמת לאמתו, אלא שאיננו מכיר עוד את עצמו, וחושב הוא שישקיט את צמאונו בעושר, ברכוש קנוי והוא לוחם ומתמלא איבה קנאה וזעם, יראה ופחד חיצוני, המרשש את החיים ומאבד את טוב העולם. וכל זה בא מפני שאין בו כוח להכיר את פנימיותו ואת עצמת רצונו בעומק פשטות עושר טבעיותו, שהיא עושר העוני, הכולל בקרבו את כל מיני העשירות שבעולם. הטבעיות הפשוטה של ההשתאבות האלוקית, הכוללת את כל ההרגשה, את כל החיים, את כל המפעל ואת כל השכלול, המזרז את הכול להגדיל מעשים, ולשכלל עולם בגשמיותו ורוחניותו, מתוך דחיפה פנימית של שלום והשקט, המכוננת סדר חיים אישיים וקבוציים. מראש מקדם בזוהר של שכל ושל מטרה מהוגנת וקבועה, המקדשת את החיים מראשית יצירתם, המרבה נשמות פועלות בשביל הגודל המוכר ומסוים, שאין בו שום סמיות עיניים כי-אם בהירות ועצמה, ברירות וצלילות הדעת, תגבורת כח של תיקון עולם ותיקון עולמים, הכברת טוב והוספת פאר ועונג מרגע לרגע, פתיחת מעינות מלאות חיים והוד אהבה מלאה, רעננה וקדושה, ומילוי מפעל, מעשה ועבודה, מתוך שמחה, עדינות, תפארת וזיו משוכלל ומתעלה. יום ליום יביע אומר ולילה ללילה יחוה דעת"

[מרן הראי"ה, 'שמונה קבצים', קובץ ה, קו].

העלון יוצא לעילוי נשמת בחורי הישיבה שנרצחו ערב ר"ח אדר ב' תשס"ח הי"ד